

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. Reiectis tribus primis opinionibus vltima tanquam verior eligitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

tam in memoria quam ipsa memoria est: totam igitur meminisse: item quidquid intelligo, intelligere me scio, & scio me velle, quidquid volo: quidquid autem scio meminisse. Haec tenet ille. Et quidem nisi actus intellectus in alios possint reflectere, actum erit de facultate Dialectica, quæ tota posita est in reflexe cognoscendo vnos actus intellectus per alios, nimirum per suos, eos qui ad alias spectant facultates. Maior ergo est difficultas, an omnis actus intellectus nostri sua folius vi in se reflectere, vel si displicet hic loquendi modus, se ipsum cognoscere debeat, & quo pacto? item quidquid sit de omni, an aliquis eius conditionis esse possit.

2. Prima sententia cognitionem omnem, cuiuscunque sit obiecti, non posse non seipsam etiam clare, & distincte cognoscere tunc: ita nonnulli cum Ægydio Romano, qui cum reflexionis modum, quod longe difficilius est, sensibus externis attribuit. Secunda sententia est, nullum actum intellectus posse in se reflectere, sibiue obici, aut clare, ac distincte, aut obscure, & in confuso cum aliis obiectis: ita Alhacen, Ochamus & alij Nominales: Quo ex principio propositiones insolubiles vocatas conantur solvere: Negant enim earum reflexionem etiam vagam, & confusam in se ipsas, aut hunc actum v. g. aliqua propositio est falsa, se simul cum aliis propositionibus vllatenus repræsentare: unde inferunt, & indissolubili quidem consequentia, eiusmodi propositiones simul falsas & veras neutquam esse oportere, vt in loco ostendimus. Tertia sententia est, nullum actum intellectus nostri posse se clare, & distincte cognoscere, etsi possit obscure, & simul cum aliis obiectis, ita Hurrad, disp. 7. log. sect. 1. §. 8. iuncta disp. 10. de anima sect. 4. per totam: inclinatur etiam in idipsum Sotus opusculo de insolubilibus lect. 1. not. 5. vbi etiam superiorem Nominalium sententiam refert, & reiecit. Quarta sententia est, posse quidem aliquem actum intellectus nostri se tum clare & distincte, tum etiam obscure cognoscere, simul vtique cum suo obiecto, directe; eius tamen ingenij omnem cognitionem nostram esse non debere: ita non pauci recentiores, & antiqui.

C A P V T II.

Reiectis tribus primis opinionibus ultima tanquam verior eligitur.

3. Prima sententia Ægydij hunc in modum impugnatur: idcirco possum cognoscere Petrum v. g. non cognito Paulo, quia vtique habet distinctam veritatem obiectiuam, ac transcendentem ab alio: at etiam ipsa cognitio mea habet distinctam veritatem transcendentem, seu obiectiuam ab illa re in quam directe fertur, veritas enim est passio entis, unde cognitio & res cognita habent, vt distinctam entitatem, ita similiter & distinctam veritatem: potero ergo cognoscere rem aliquam directe, quin ipsam cognitionem meam reflexe cognoscam: ac proinde non omnis cognitio est in semetipsam essentialiter reflexiua.
4. Rursus secundo: amor Dei super omnia seipsum super omnia non amat; aliàs amor ille, qui excellentissimus charitatis actus est, moraliter tamen malus esset, vt pote qui creaturam aliquam super omnia amaret: actus etiam quo odio prosequor peccatum aliquod, haud est censendus seipsum odisse; aliàs moraliter malus, aut certe imperfectus esset, quippe qui odium peccati Deo tantopere grati odio tamen haberet: Item cum nego Antichristum existere, meus hic actus seipsum existere neutquam negat: aliàs falsus

R. P. Richardi Lincei, Philosoph. Tom. III.

esset, cum tamen verissimum eum esse constet: pari ratione cum affirmo Deum esse à se, actum meum esse à se minime astruo; aliàs actus ille fide, ac ratione certus haud dubie falsus foret: actus ergo intellectus, & voluntatis (vtroque enim quod ad præsens attinet eadem est ratio) aliquo modo in obiecta sua tendunt, eaque denominat, quo nequeunt in seipsos reflectere, seu denominare: cur igitur absolute, ac simpliciter in obiecta à se distincta ferri non possint, eaque denominare aliquando, absque eo quod in seipsos intentionaliter tendant, vlloue modo cognitos aut amatos denominent.

Hinc tertio argumentor: si quando formæ physicae in se reflectunt, certe non aliam, sed potius similem eandemque denominationem sibi & rebus à se distinctis tribuunt: vt enim vnio materiam, & formam vnitas denominat, sic etiam seipsam alterutri: Præterea, vt duratio, & vbicatio rem in tempore, & loco faciunt existere, sic etiam seipsas eodem temporis, & loci spatio denominant existentes: pari ergo ratione, si formæ intentionales, cuiusmodi sunt actus intellectus, & voluntatis, in seipsas reflectunt, eandem sibi ipsis denominationem tribuent, quam obiectis communicant suis: consequens autem est aperte falsum: nam nec amor Dei super omnia, semetipsum tantumdem amat, neque odium peccati seipsum odio prosequitur, nec propositio negatiua seipsam semper negat, aut affirmatiua seipsam perpetuo affirmat.

Præterea quartò: si omnis actus intellectus in seipsam reflectit, ac seipsum cognoscit, nemo poterit vnquam diuertere præ nimio studio, seu contemplatione, aut vique ad extra se ferri, vt quid agat, aut cogitet, omnino ignoret: quo enim pacto ignorare poterit aliquis cognitionem, quam habet, si eam per semetipsum essentialiter cognoscit. Consequens autem experientia manifeste repugnat: vt belle describit Claud. Mamercus lib. 1. de itatu animæ cap. 23. Hinc est, quod etiam dum corpus administrat, atque sentiat (videlicet anima) si quando in summa, & ea quæ sunt semper attollitur, ita quodammodo corporeos deserit sensus, ab iisdemque illocaliter abscedit, vt coram posita non videat, vt iuxta sonantia non audiat, vt percursum legendo paginam, non intelligat. Adest anima, vt per oculum literarum signa colligat, eademque in syllabas sociatas coniungat, ac per verba distinguat, & non adest, vt quid per hæc defecerit, sciat. Lego clare aliquid, pronunciantem me aliter intelligit, qui in id mentis oculum figit: ego vero ipso quid legerim nescio, quia in aliud anima illocaliter iniecta discessit. Et paulo infra. Ipsa istic est anima, vt per oculum quæ leguntur videat, & ipsa istic non est, vt quæ leguntur non intelligat. At non sepe vsu venit, vt siue huiusmodi lectionibus accommodantes visum, siue relationi cuiuspiam accommodantes auditum, cum hæc eadem non minus intelligi, quam videri, atque audiri facillimum sit, vtroque tamen sensu sonos, ac signa capiamus, cum quid hæc eadem significant, non intelligamus. Haec tenet ille.

Deinde quinto argui potest, & superior ratio confirmari, atque declarari: si omnis cognitio nostra clare, & perspicue in se reflectit, suam à quacunque alia distinctionem eadem claritate, & perspicuitate cognoscat: latente enim tali distinctione, non posset ea non confusè cognosci, quemadmodum Petrus v. g. nisi prout condistinctus à Paulo appareat, eius cognitio erit non clara, sed obscura, atque confusa: at actuum nostrorum distinctionem, eorum videlicet quibus res extrinsecas cognoscimus ex vna parte, & eorum ex alia, quibus nos ita cognoscere scimus, & cogitamus, neutquam nobis clare apparere, vel ex

O o 2 hæc

hac ipsa questione, quæ præ manibus est, liquidò, constat: haud enim dubitari posset, haud inter Scholasticos velut res incerta vltro citroque disputari, an actus nostros per seipsos, vel potius per alios realiter distinctos cognoscamus, si quid horum vñu veniat, ipsa patefaceret experientia.

8 Ad hæc sexto: quid magis ridiculum, quid sensui, & experientiæ magis contrarium, quam hominem saltem quoties vigilat, & sui compos, suis semper actibus cognoscendis incumbere: at ita incumberet, & esset eis intentus, si nihil per eos nisi eis vna cognitio posset cognoscere. Vltius septimo: si quoties anima nostra cognoscit aliquid, suammet cognitionem vna cognoscit ut aduersarij comminiscuntur, profecto etiam seipsam toties actu cognitam habebit: atqui nunquam extra somni tempus, imò ne tum fortassis ab alicuius rei cognitione desistit: velocissima enim est, ut ait Thales: nihil ea mobilius, nihil irrequietius: uti flamma semper veluti anhelat, semper sursum contendit: ita ipsa perpetuo quodam, ac non intermisso motu aliquid cogitat. Ad quod respondit Claudian. Mam. cit. lib. de stat. an. cap. 23. ibi: *Quid subiiciendum esse dixisti, caremus animam sole re requiescere, ut prorsus cogitet nihil, caret vero. Anima nempe variare cogitata potest, non cogitare non potest. Quid autem illud est, quod somnare dicitur, nisi quod nec desesso quidem corpore in somnosque resoluta, anima vis a cognitionibus vacat. Consequens ergo est, ut in iugi, & continua sui contemplatione sit atque memoria, eaque actuali, sicut censuit Plato in Alcibiade ita explicans illud Alpollinis Delphici oraculum nosce teipsum: item Arminensis in 1. dist. 5. q. 2. necnon Picus Mirandulanus in conclusionibus suis. Sequela perspicua est: tum quia non est potior ratio, cur omnis cognitio nostra cognoscat seipsam quam animam cuius est cognitio; tum etiam, quia fieri non potest, ut seipsam cognoscat clare, & distinctè non cognita anima quam essentialiter respicit, & afficit. Consequens autem est manifestè absurdum, & aduersus experientiam: quis enim in semetipso experitur actualement illam & continentem animam suam cognitionem? quot e contrario eam potius ignorant? quot prorsus negant.*

9 Respondent aduersarij ad quatuor has postremas rationes, etiam si anima & seipsam & suam cognitionem iugiter, & continuo cognoscat, non habitu modo; sed actu quoque: ceterum eam cognitionem minimè discerni, aut ut sub experientiam cadere, propter eius assiduitatem: nam etiam in cæteris rebus vñu venit, ut valde assuetæ parum immutent, & quod dici solet, ab eis non fiat passio. Verum hæc responsio friuola est: ut arguit optime P. Suarez lib. 4. de an. c. 5. iuxta eam facile defendi posset cum pythagoræ, cælos concentum edere, tantumque & tam dulcem ut aures omnium compleat fouearque, eius tamen assuetudinem in causa esse, ne possit à nobis distinguui: item quod magis est absurdum, simili arte quibus tueri posset, nihil à nobis ignorari, & quæ maxime videntur incognita, ea tamen maximè cognosci, sed eorum cognitionem non discerni, ob assiduitatem aliamue causam.

10 Iam Nominalium sententia superius memorata, talem in modum oppugnatur: multo facilius est tendentia intentionalis, quam physica, ut ex eo constat quod per actionem intentionalem intellectus, aut voluntatis in rem absentem, imò in non existentem, nec non etiam in rem distantem sine medio tendere possimus, easque cognoscere & amare cum tamen actione physica ita nequeamus operari: sed formæ physicae non solum in extrema à se distincta, verum

etiam in semetipsas aliquando tendunt, ac reflectunt, veluti cum vñu seipsam vñit, & duratio, ac vbicatio semetipsas in tempore, & loco constituunt: à fortiori ergo intentionales formæ, cuiusmodi sunt actus intellectus, ac voluntatis, quandoque in seipsas intentionaliter tendunt, atque reflectunt, ac se cognoscunt, & amabunt. Vel paulo aliter: reflexio ad perfectionem attinet, quare diuini actus in se reflectunt: sed formæ physicae minus perfectæ interdum tamen supra se reflectunt, ac seipsas denominant: ergo à fortiori intentionales formæ actusve intellectus, & voluntatis in se reflectent, ac semetipsas cognititas, & amatas denominabunt.

Deinde cum Deus se cognoscere cognoscit, & amat amare, hos suos actus per ipsofmet, & non per alios realiter distinctos attingit, quæ est eius summa, & incircumscripita simplicitas, ut superius visum: quidni ergo Deus hanc reflectendi vim, ac perfectionem aliquibus actibus creatis possit concedere, haud enim erunt simpliciter infiniti, ac summè perfecti ob talem reflexionem, utpote quæ tantum efficit, ut tales actus seipsos non verò plura alia cognoscant, ac velint, qui titulus, ut alios multos prætermittam, ad imperfectionem sufficit. Præterea hic actus intellectus: *omne ens nullo excepto est possibile Deo*, siue, quod iuxta est, *non est impossibile apud Deum omne verbum* actus inquam eiusmodi vocibus subiectus repræsentat omne ens: quando ergo ipsemet est ens, sane seipsum cognoscat ac supra se reflectet.

Respondent aduersarij, voces quidem illas omne ens nullo exemplo repræsentare; ceterum actum eis respondentem non significare omne ens absolute, sed dumtaxat omne ens præter seipsum. Hæc tamen doctrina inverisimilis est, atque quantum arbitror, ad fugiendum argumenti difficultatem sine fundamento conficta. Deinde voces, & conceptus, ex quibus sunt oriundæ, aut in quos ducunt, eandem prorsus rem idemque obiectum significant: sicut enim vox hominis, exempli gratia, corpus & animam significat, ita etiam conceptus hominis idipsum totum necessaria ratione repræsentat; voces igitur illæ, *omne ens nullo excepto*, si omne quidem ens, & ipsum consequenter actum internum ex instituto significant, qui fieri potest, ut actus ipse internus eis subiectus semetipsum naturaliter non significet, aut in se non reflectat. Adice, quod actus internus est multo subtilior defæcior, atque perfectior, quam crassum, ac sensibile hoc nostrarum vocum murmur: ergo si voces omne ens absolute, & nulla exceptione facta significant, cur etiam actus internus iis in mente respondens minus penetret, minusve significet.

13 Opinio etiam Soti, Hurtadi & aliorum ex dictis facili negotio refellitur: nam iuxta eos, actus internus suapte natura imperfectus seipsum obscure, & implicite cognoscit, quatenus nimirum latet in aliqua ratione communi, aut vaga explicite cognita: alius ergo actus priori minus imperfectus poterit minus confusè, & obscure seipsum cognoscere; perfectio igitur actum supra se reflectentium cum possit in infinitum crescere, cumque nullus actus excogitari possit, quo non sit possibilis alius perfectior, certe non conspicio, cur deuenire non sit ad aliquem actum supra se clare, & omni procul obscuritate reflectentem. In summa: actus imperfectus supra se confusè reflectit: ergo valde perfectus poterit supra se clare reflectere.

14 Rursus: actus voluntatis obiectum efficaciter amans seipsum, dummodo reflexus sit, non inefficaciter, & imperfectè, sed efficaciter perfecteque amat quivis enim voluntatis actus magis secum ipso, quam cum

cum obiecto quocunque à se distincto connectitur, atque adeo magis aut certe non minus efficaciter seipsum, quam quodlibet à se distinctum amabit: efficacia namque amoris in eius est cum obiecto connexionem potissimum sita: pari ergo ratione actus intellectus, uti rationem communem entis, accidentis, cognitionis, aliudve obiectum clarè, ac distinctè cognoscit ita etiam semetipsum luculenter, ac perfecte, non verò obscurus tantum & confusè, poterit aliquando cognoscere. Equidem à ratione alienum est, ut actus voluntatis in seipsum, & in rem à se distinctam eadem efficacia, & perfectione tendere possit, actui verò intellectus integrum non sit, ut in seipsum, & in obiectum à se distinctum pari claritate, ac perfectione feratur. Denique quædam formæ physice tanta perfectione se denominant reflexè, ac alia à se directè: vnio enim non minus rectè vnit semetipsam extremis suis, quam hæc inter se inuicem: actio etiam non minus se productum denominat, quam terminum suum: duratio quoque, & vbicatio haud minus se tempori, & loco commensas, quam res quibus accidunt: similiter ergo quædam formæ intentionales, cognitiones nimirum aliquæ, & amores, tanta perfectione tantaque claritate, aut efficacia semetipsas cognoscunt, & amabunt, quanta res alias à se distinctas complectuntur.

15 Ex quibus patet, ultimam sententiam earum quas recensuimus ad finem cap. præcedentis, veram esse, quippe quæ ex diametro opposita est tribus sententiis hæctenus impugnatis, & aduersus primam negat omnem actum nostrum debere supra se reflectere, & aduersus duas sequentes, quibusdam actibus reflexionem saltem obscuram, aliis etiam claram, & distinctam concedit: quæ omnia superius sunt probata, ut potuimus.

CAPVT III.

Argumenta quædam pro reflexione omnium, & singulorum actuum in semetipsos diluuntur.

16 **P**RO sententia Ægidij, cuiusque cognitioni tribuente reflexionem essentialem supra semetipsam obicitur primo: omnis cognitio terminatur ad obiectum suum, prout est obiectum: sed obiectum ut obiectum intrinsecè, & essentialiter inuoluit cognitionem per quam apparet: omnis ergo cognitio nostra terminatur ad seipsum, sine, quod perinde est, ad cognitionem, qua obiectum à nobis hic, & nunc cognoscitur: Maior propositio palam esse videtur: minor etiam non minus perspicua: siquidem aliquid esse obiectum cognitionis est esse cognitum: cognitum autem ut tale intrinsecè, & essentialiter includit cognitionem: eam igitur obiectum quatenus tale cohibet.

17 Resp. cognitionem nostram terminari ad obiectum ut obiectum est, dummodo ea reduplicatio cadat supra materiale obiecti, illudque quod obicitur, non vero supra id quod pro formali importat: obiectum ergo cum pro materiali solam rem cognitam semper dicat, non vero cognitionem, profecto non erit cur cognitio ad obiectum prout tale eo sensu terminata in se reflectat, aut ad se terminetur. Quod si ea reduplicatio cadat, aut supra id quod pro formali obiectum inuoluit, aut certè supra omnia obiecti constitutiva, eiusque tam materiale quam formale, inspicandum profecto erit, hoc sensu cognitionem terminari ad obiectum, prout est eiusmodi.

18 Obicitur secundo: cognitio cuiuscunque obiecti.

R. P. Richardi Lincei, Philosoph. Tom. III.

cti ad verum, ut verum est, terminatur, cum omnium confessione verum sit obiectum formale intellectus, in quos hic per suos fertur actus: at verum, ut verum est intrinsecè, & quidditative inuoluit cognitionem saltem possibilem, omnis ergo cognitio est ad aliquam cognitionem saltem possibilem terminata: cum igitur non sit, quapropter omnis cognitio aliam cognitionem à se realiter distinctam cognoscat, sanè seipsam necessaria quadam reflexione attinget. Sola huius argumenti minor eget explicatu, eaque hunc in modum breuiter explicatur: verum, ut verum, nihil aliud est quam cognoscibile sicuti est; quare cognitionem possibilem nequit non includere.

19 Respondeo, veritatem transcendentalem, ut exposui supra lib. 2. tract. 6. cap. 1. duplicem esse, alteram omnino intrinsecam & essentialem rei verè, aliudque nihil est, communiori apud authores sensu, quam aptitudo illa radicalis cum entitate rei identificata, qua postulat, vel certè non repugnat illa cognosci, quemadmodum est in se: alteram vero partim intrinsecam, ac partim extrinsecam: ut enim rem esse cognitam est denominatio extrinseca, ita eam esse cognoscibilem sicuti, aut non sicuti est ei potest aliqua saltem ex parte extrinsecus aduenire. Quæ cum ita se habeant: cognitio quidem nostra, quæcumque sit, terminatur ad verum transcendentale, secundum omne quod includit, si de veritate omnino essentiali, & intrinseca sermo sit: hinc autem non efficitur, eam ad cognitionem etiam possibilem terminari, ut ex iamiam prænotatis liquet: at vero qualibet cognitio nostra non terminatur ad verum transcendentale penes omne quod includit, siue de veritate transcendentali quadantenus extrinseca sermo sit, sed duntaxat penes id, quod pro materiali & in recto importat: vnde in seipsam necessario non reflectit.

20 Obicitur tertio: vnio physica nequit vnire materiam formæ, quin alterutrum horum extremorum vniat subiectum: vnio igitur affectiua, & intentionalis nequit vnire affectiue voluntatem obiecto, quin eam sibi etiam affectiue vniat, arque coniungat: voluntatem autem vniri affectiue alicui rei, est illam amare, quo pacto dici solet animam magis esse ubi amat, quam ubi animat: proinde non poterit voluntas nostra vi sui amoris complecti obiectum sibi directè, & primario propositum, quin ipsum amorem suum amet, & eodem complectatur affectu: omnis ergo voluntatis amor est in seipsum reflexus: quo fit ut omnis etiam cognitio intellectus simili reflexione gaudeat: tum quia quod ad præsens attinet, eadem est vtriusque ratio, ut superius animaduersum: tum etiam, quia quod in amore factum est argumentum haud magno opere fieri etiam potest in cognitione, quippe quæ est suo modo intentionalis vnio rei cognitæ cum intellectu, & huic illam intrinsecè sistit ac repræsentat.

21 Respondeo, in primis vnionis physice & vnionis intentionalis similem non esse rationem vel ex eo claret, quod vnio physica non nisi extrema loco inuicem indistantianectere possit, cum tamen vnio intentionalis amoris res quantumlibet distitas coherere faciat, nullisque locorum interuallis eius vis cohiberi, aut ardor possit extinguere: quare tametsi vnio physica seipsam physice vniat, exinde non fiet vnionem affectiuam voluntatis hanc amare, & sibi affectiue copulare. At instabis: quorsum nos superius argumentati sumus ab vnione physica ad vnionem intentionalem, & ab vnio ad alterius reflexionem, si vtriusque non est par ratio, similisue conditio? Sed negamus, eo argumenti genere vspiam esse nos vlosi solum enim diximus, aliquas formas physicas in se reflectere,